

Status for brislingbestandene i fjordene vest for Lindesnes er ukjent. Det har vært små fangster og dårlig rekruttering de siste årene. Prognosene for brislingfisket på vestlandet i 2006 var noe mer optimistiske enn året før. Landingen i dette området økte. Mengdeindeksene for 0-gruppebrisling høsten 2006, tyder på et dårligere fangstgrunnlag kommende sesong.

Brisling

Sprattus sprattus
Fam. Clupeidae

Maksimumsstørrelse: 19,5 cm og 54 g
Levetid: Sjelden mer enn 4–5 år

Leveområde: Finnes utbredt fra Svartehavet til Finnmark; i kyst- og fjordområdene langs vestkysten av Norge, men sjelden nord for Helgelandskysten. De viktigste områdene er Østersjøen, Skagerrak–Kattegat og Nordsjøen. Brisling er en stimpfisk som lever pelagisk og sjelden finnes dypere enn 150 m. Brislingen foretar ofte vertikalvandring i takt med vekslinger i dagslyset og går mot overflaten når lysstyrken minker. Om sommeren står den høyt i sjøen, ofte nær/i overflaten.

Hovedgyteområde: Noe hovedgyteområde er ikke kjent, men i våre nærområder gyter brislingen pelagisk i Nordsjøen, Skagerrak–Kattegat og i fjordene på kysten.

Gytetidspunkt: Lang gytesesong, men den viktigste perioden antas å være i mai–juni.

Ernæring: Brislingen er planktonspiser med små krepsdyr (hoppekreps) som viktigste føde. Den er selv en viktig matfisk for andre arter som sjøørret, hvitling, torsk og andre torskefisk

Else Torstensen

else.torstensen@imr.no

► Status og råd

Status for brislingbestandene i fjordene er ukjent. Det har vært små fangster de siste årene og dårlig rekruttering. Det norske kystfisket etter brisling vest for Lindesnes er ikke kvoteregulert. Brislingen er fredet frem til 1. juni, og den årlige fangstmengden avtales i forhandlinger mellom Norges Sildesalgslag og hermetikkindustrien. Brisling øst for Lindesnes forvaltes gjennom kvoteavtale med EU.

Havforskningsinstituttet foretar akustisk mengdeberegning av 0-gruppebrisling i fjordene om høsten. Resultatene gis som indekser for å gi prognoser for neste års fiske. Ved å sammenligne mengdeindeksene ett år med foregående års indeks og fangstutbytte, er prognosene uttrykt som sannsynlig økning eller reduksjon i fangst i forhold til året før.

Fiskeri

Fisket på kyst- og fjordbrislingen er et sesongfiske som i hovedsak foregår på sensommeren – tidlig høst. Det utøves i dag av kystnotfartøy (< 28 m). Fisket er for hermetikkformål (produksjon av brislingsardiner og ansjos) og industriens kvalitetskrav (størrelse, fettinnhold) avgjør åpning og utøvelse av fisket i de enkelte fjordene.

Det har vært en klar nedgang i totalfangstene i perioden 1961–2006 (Figur 2.3.1 og Tabell 2.3.1), med indikasjon på tre perioder med ulike fangstnivå. For perioden 1961–1975 var det en gjennomsnittlig årlig fangst på 11 300 tonn, for 1976–1988 7300 tonn og for 1989–2006 3000 tonn. Det er ikke klart hva denne nedgangen skyldes, men det antas å ha sammenheng med overordnede endringer i miljøforholdene. I området Stad–Lindesnes ble det i 2004 tatt totalt 370 tonn i fjordene, det laveste på mange år, men de to siste årene har landingene økt til 1200–1350 tonn. Dette henger først og fremst sammen med økte landinger i Hardanger–Sunnhordland og i Nordfjord. I Sognefjorden er det registrert i underkant av 80 tonn, det laveste i hele perioden. Foreløpige fangstdata for 2006 indikerer at den totale fangsten vil ligge på vel 1600 tonn, en nedgang på 300 tonn fra året før.

Coastal sprat

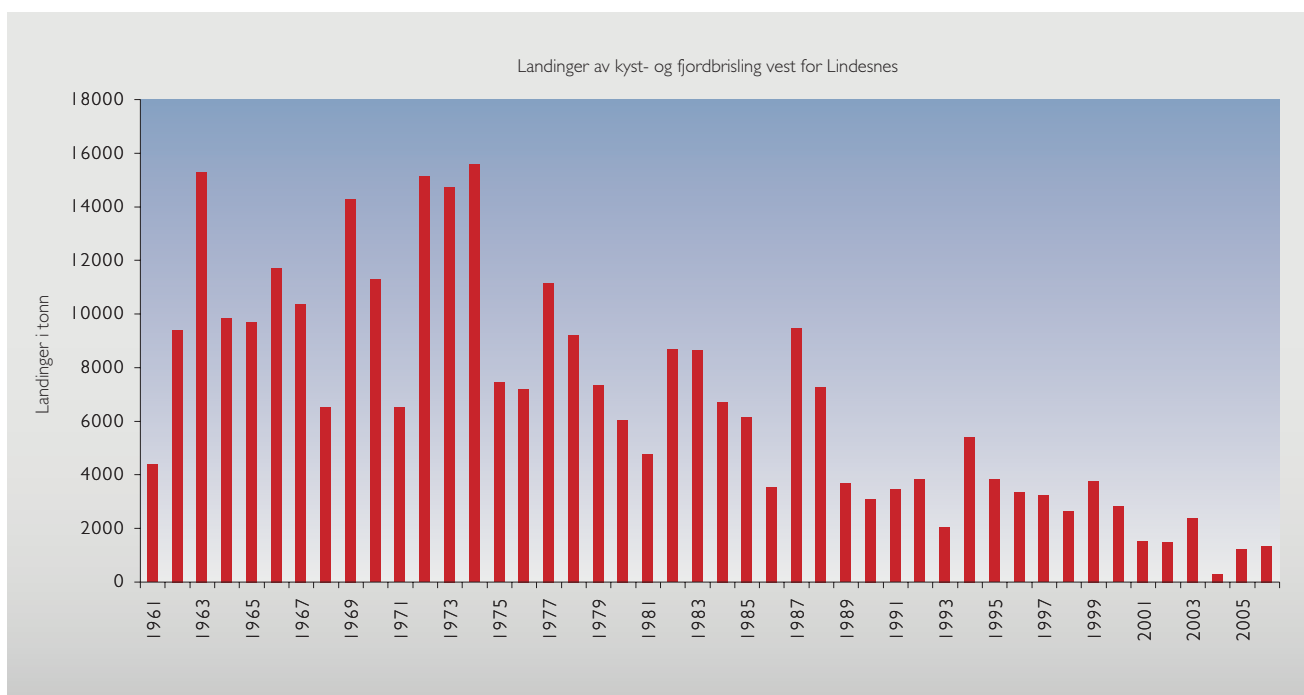
Sprat fishery in the fjords is performed by coastal seiners in a fishery for human consumption (canning industry). Total landings in the last years have been less than 2000 tonnes, which is far below the amount required by the industry (about 3400 tonnes). The preliminary abundance indices of 0-group sprat indicate a less optimistic prognosis for the fishery in 2007 than for the last year. Older fish might represent an additional source for the fishery in some areas.

Fakta om bestanden

Brisling har kort livsløp, og bestanden i fjordene består av ung fisk, hovedsakelig 0- og 1-år gammel fisk. Det at fangstgrunnlaget er avhengig av forekomstene av ung brisling, gjør at fisket i stor grad påvirkes av variasjoner i årsklassenes styrke. Ved god vekst kan årets yngel nå en størrelse på 9,5–10 cm i løpet av høsten og vil komme inn i fangstene allerede i 4. kvartal. Brisling blir kjønnsmoden ett-to år gammel, sannsynligvis avhengig av veksten første leveår. Vi vet lite om brislingens bestandstilhørighet, om rekruttering og vandring: Den gyter i fjordene, men det meste av produksjonen antas å komme fra rekruttering utenfra. Det er gode indikasjoner på at brislingen som

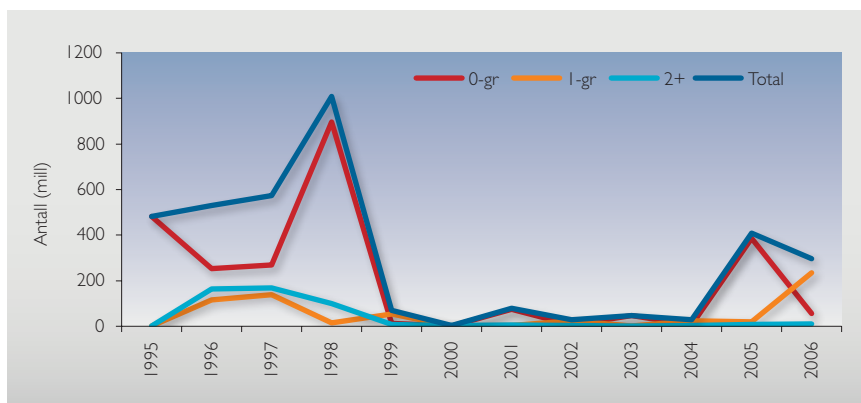
står i fjordene om høsten overvintrer og danner grunnlaget for neste års fiske.

Det ble bare registrert små forekomster av 0-gruppebrisling høsten 2006, og foreløpige resultater gir grunnlag for bekymring for utviklingen i bestanden. Hardanger–Sunnhordland, tradisjonelt et viktig brislingområde, har hatt liten rekruttering av brisling siden slutten av 1990-årene (Figur 2.3.2). Det samme var situasjonen høsten 2006, samtidig som dette var det området som hadde den "beste" rekrutteringen av vestlandsfjordene. I de fleste områdene synes forekomsten av eldre brisling å kunne gi et ekstra grunnlag for neste års fiske.

Figur 2.3.1

Brisling. Totale landinger (tonn) i det norske kyst- og fjordfisket, vest for Lindesnes, 1961–2006.

Sprat. Total landings (tonnes) in the Norwegian coastal and fjord fishery west off Lindesnes, 1961–2006.

Figur 2.3.2

Brisling. Antall (mill.) brisling i Hardanger-Sunnhordland per aldersgruppe og totalt, 1995–2006.

Sprat. Abundance (mill.) of sprat in the Hardanger-Sunnhordland area, by age group and total, 1995–2006.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006'
Trøndelag-Helgeland	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Møre og Romsdal	0,3	0,2	0,3	0,8	1,3	0,3	0,2	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0
Stad-Lindesnes	3,4	1,8	4,4	2,8	1,7	3,5	2,3	2,7	2,6	1,4	1,2	2,2	0,4	1,2	1,3
Skagerrakkysten	0,4	1,2	0,7	0,5	1,0	0,4	1,1	0,2	0,9	1,4	1,6	0,9	1,1	0,7	0,3
Totalt	4,3	3,2	5,4	4,1	4,0	4,2	3,6	2,9	3,7	2,9	3,1	3,1	1,5	2,0	1,6

Kilde: Fiskeridirektoratet

1) Foreløpige tall

Tabell 2.3.1

Brisling. Landinger (tusen tonn) i norske kyst- og fjordområder 1992–2006.

Sprat. Landings (thousand tonnes) from Norwegian coastal and fjord areas 1992–2006.